

Historia**Norden, DVD/video****Sverige, DVD/video****Norden**

Kb/VK

Nordens historia. Prg.1-6

VHS, 3 tim. Hs, Gy, Vux
UR, 1997.
Innehåll: 1. Kalmarunionen. 2. Maktkampen om Norden 3. Två riken blir fem nationer 4. Frånkungamakt till folkstyre 5. Maktens utkanter 6. Vattenväg - maktväg

uKb/VK

Vikingar i Norden

VHS, 14 min. Åk 4-6
1981.
Innehåll: de isländska sagorna, bl.a. Snorre Sturlason, fornnordiska gudar, runor och bildstenar, vikingarnas pendling mellan hemmet och havsäventyren, vikingarnas hantverk, koloniseringen av Shetlandsöarna och Färöarna.

uKb.2/VK

Vikingar - sjömän och upptäckare.

VHS, 15 min. Åk 4-6, Hs, Gy
1997.
Vikingarnas historiska, kulturella och sociala betydelse från 800-talet till 1100-talet. Rekonstruktioner av byggnader och skepp. Korta dramatiseringar av vardagslivet, skeppsbygge och sjöfart, upptäcktsfärder och fälttåg samt handel. 1. Introduktion 2. Vikingarnas liv 3. Skeppsbygge och sjöfart 4. Upptäcktsfärder och fälttåg 5. Vikingarnas handel.

Kb/VK

Vikingen - myten och människan

VHS, 15 min. + lärarhäfte Åk 4-6
1992.
En halvdokumentär om vikingen sedd ur lite annorlunda perspektiv än det traditionella som krigare och bärsärk. Vi får möta vikingen som bonde, handelsman och upptäcktsresande. Om skeppsbyggen, hantverket, konstsmidet och arbetsfördelningen i hemmet. Nya rön. Faktadelar varvas med dramatiserade sekvenser.

Sverige

Kc.4/VC

Stormaktstiden. Drottning Kristina.

DVD, (22 min.) Åk 4-6 ; Hs ; Gy ;
2008.

Kb/VK

Nordens historia. Prg. 7-10

VHS, 2 tim. Hs, Gy, Vux
UR, 1997.
Innehåll: 7. Religion 8. Kunskap är makt 9. Ett barn är ett barn 10. Samtid och framtid

uKb/VK

Vikingar i väst

VHS, 16 min. Åk 4-6 ; Hs
1999.

uKb/VK

Vikingarna.

VHS, 30 min. F ; Åk 1-3
(Det var en gång... Tidernas äventyr)

Kc.5/VK

Barnens århundrade

VHS, 2 tim., 30 min. Åk 4-6 ; Hs, Gy, Vux
Utbildningsradion, 2000.

Sex år gammal ärver Kristina tronen efter sin far, Gustav den II Adolf som dött på slagfältet i Lützen. Hon är Sveriges blivande drottning men landet styrs av en förmyndarregering ledd av Axel Oxienstierna. Kristina uppfostras som en liten pojke och får lära sig att rida och fäktas samtidigt som hon får en gedigen undervisning. Alla tror att hon ska gifta sig med sin kusin, Pfalzgreven Kar Gustav. Men Kristina är inte intresserad av äktenskap. Sverige ingår fred med ärkefienden Danmark och det trettioåriga kriget tar slut. Runt den bildade drottningen samlas konstnärer och vetenskapsmän. Många av dem katoliker. Bestörtningen blir stor när Kristina bestämmer sig för att abdikera och bekänna sig till den katolska läran.

Kc.4/VK

Frihetstiden : potatis, siden och mycket mera .

VHS, 17 min.

Åk 4-6 ; Hs

1997.

Kungens makt blev obetydlig. Ständerna tog makten i Sverige. 75 % av svenskarna brukade jorden och levde i självhushåll. Potatisen var ännu inte populär som föda, men en kvinna kom på att man kan göra brännvin av den. Att ta sig en sup varje dag ansågs enbart nyttigt. Stockholm med 70000 invånare hade 700 krogar och på någon av dem kunde man i slutet av frihetstiden möta en folkkär figur, Carl Mikael Bellman. Väverierna var de första storskaliga industrierna och barnarbete var vanligt. Johan, 12 år, berättar. Svenska Ostindiska kompaniet grundades. Möt en av direktörerna, Claes Grill, som visar sitt sommarnöje Svindersvik. Att ha ett sommarhus var nämligen mycket ovanligt.

Kc.4/VK

Gustav Eriksson Vasa

VHS, 15 min.

Åk 4-6 ; Hs

1995.

Gustav Vasa var på många sätt en mycket framgångsrik kung. Förutom att han var hård, misstänksam och ville bestämma allt vilket framgår av hans stora brevväxling var han modemedveten, ville ha tidens "statusprylar" som papegojor och en äkta afrikan. Men han var också omtänksam - särskilt mycket brydde han sig om sina nio barn. Kungen lät prägla mynt av silver från Sala silvergruva, var reformationsriksdagens organisatör och chockerade många när han 55 år gammal, gifte sig för tredje gången med den endast 17-åriga

Innehåll: 1. 1900-1910 - När jag mötte Oscar II ; 2. 1910-tal - Kärlek på kolonien ; 3. 1920-tal - Pappa okänd ; 4. 1930-tal - Vill ni se en stjärna ; 5. 1940-tal - Nästan en syster ; 6. 1950-tal - Pelle, Tommy Steele och jag ; 7. 1960-tal - Månlandningen ; 8. 1970-tal - När jag vann över mig själv ; 9. 1980-tal - Främling ; 10. 1990-tal - En mössa till morfar.

Kc.455/VK

Fäderneslandet åt sina söner : finska kriget 1808 -1809

VHS, DVD, 42 min.

Hs, Gy, Vux

200?.

I den här dramadokumentären om kriget mellan Sverige och Ryssland år 1808-1809 följer vi legosoldaten Serguei i S:t Petersburgs regemente. Dagboksanteckningarna avslöjar fruktan för fiendens kulor, bajonetter, fältsjuka och dysenterier. Armar och ben amputeras och sys ihop med bläckdroppad tråd. Alkoholen är enda bedövningsmedlet. Vid lägerelden varje kväll före slaget i Sävar förbereder sig Serguei på den sista striden. Efter den sista striden får han återvända hem. Men det blir inte riktigt som han har tänkt sig. På andra sidan stridslinjen väntar soldaten Servenius. Det är snart 200 år sedan Sverige och Ryssland undertecknade fredsfördraget, efter ett krig som pressades fram av kejsar Napoleon. Kriget har fått förnyad aktualitet genom uppgifter som hittats i krigsarkiven av forskaren Martin Hårdstedt vid Umeå universitet. Göran Backman, Österbottens regemente och Lars Åsemar, f.d. överstelöjtnant i svenska armén är två andra eldsjälur som gör den här filmen både spännande och sevärd.

Kc.4/VK

Glimtar ur Sveriges historia vid 1700-talets slut

VHS, 20 min.

Åk 4-6 ; Hs

199?.

Gustav III ger adeln allt mindre makt, missnöjet jäser. Bonadsmålaren går runt i stugorna som den tidens nyhetsförmedlare.

Katarina Stenbock.

Kc.4/VK

Gustav II Adolf. del 1 & 2

2 VHS, 59 min. resp. 52 min. Åk 4-6 ; Hs
1995.
(Hermans historia)

Kc.4/VK

Gustav Vasa

VHS, 1 tim. Åk 4-6 ; Hs
1994
(Hermans historia)

Kc.4/VK

Gustav Vasas barn : Erik, Johan, Karl och Cecilia

VHS, 19 min. Åk 4-6 ; Hs
1995.

Gustav Vasas tredje fru Katarina Stenbock blev 86 år gammal. Hon ser tillbaka på sitt liv och berättar om händelser ur några av sina styvbarns liv. -Erik vars kröning var oerhört pampig med tornerspel och fyrverkerier, men vars liv slutade så olyckligt på Örbyhus. -Festerna på Åbo slott som Johan och hans hustru Katarina Jagellonica ordnade. - Skandalen i Vadstena då dottern Cecilia skämde ut hela kungahuset. -Karl som var mest lik fadern och ställde till med Linköpings blodbad.

Kc.4/VK

Den gustavianska tiden

VHS, 16 min. Åk 4-6 ; Hs
1998.

Författarinnan Ann-Maria Lenngren är filmens huvudperson. Hennes berättelse börjar med hur intresset för litteratur och konst ökade vid den här tiden och slutar med den tragiska freden, då Sverige tvingades avstå Finland och Åland till Ryssland.

uKfa.36/VK

Hansa städer - Visby

VHS, 15 min. Åk 4-6 ; Hs
1999.

Filmen berättar om staden Visby och dess uppgång och fall inom Hansaförbundet. Vi får reda på varför Visby hade en så strategisk betydelse och vilka politiska dispyter som resulterade i Visbys ringmur, varför staden har så många kyrkor och varför Visby än idag ser ut som på Hansatiden.

Kc/VK

Havets silver - en fiskehistoria.

VHS, 13 min Åk 4-6 ; Hs,
Gy, Vux

2001.
Strömmings- och sillfisket är en av de näringsgrenar som har haft störst betydelse för Sveriges hushållning och historia. Ända från vikingatiden och fram till andra världskriget bidrog fisket till det växande välståndet. Även Ålands och Finlands historia är tätt knuten till strömmingsfisket i Sverige.

uKc.4/VK

Karl XII

VHS, 59 min. Åk 4-6 ; Hs
1993.

Kc.4/VK

Stormaktstiden D. 1. 1611-1632

VHS, 18 min. Åk 4-6 ; Hs
1994.

En kurir kommer till Stockholm med anledning av att Gustav II Adolf har stupat. Kuriren besöker en krog och börjar samtala med krögaren. De två talar om vad som har hänt under kungens regeringstid -

Kc.4/VK

Stormaktstiden D. 2. 1633-1659

VHS, 18 min. Åk 4-6 ; Hs
1994.

Gustav II Adolf har stupat och kapten Magnus Ekestubbe återvänder skadad hem. Hur skall det gå för Sverige nu? Kristina är bara 8 år. Hon var intelligent och inbjöd många utländska lärde till

varför kungen förde alla krig, hur soldaterna upplevde fältlivet, regalskeppet Wasa, städernas betydelse, kyrkans roll och kvinnornas situation. I filmen varvas spelscener med teckningar och målningar.

Kc.4/VK

Stormaktstiden D. 3. 1660-1718.

VHS, 23 min.

Åk 4-6 ; Hs

1994.

Skåne och Blekinge hör nu till Sverige, men många kände sig fortfarande som danskar. Motståndsrörelsen, snapphanarna blev nu rent livsfarliga för svenskarna. Karl XI var nu kung och efter segern i Lund utvecklades han till en kraftfull ledare. När Karl XI dog var hans son 15 år. Han var ståtlig och roade sig gärna. Efter trontillträdet vid 17 års ålder drogs Karl XII snabbt i krig. Sverige vann en stor seger vid Narva, där soldat Per Jönsson var med. Han berättar om sina upplevelser och också om nederlaget vid Poltava, kalabaliken i Bender och skottet vid Halden - ett skott som definitivt satte punkt för den svenska stormaktstiden.

Kc.4/VK

Sverige på 1800-talet

VHS, 18 min.

Hs

2001.

Vid sågverken i Sundsvall började Sveriges industrialisering. Arbetsdagarna på sågverken var långa och arbetet dåligt betalt. När efterfrågan på sågat virke minskade, sänktes lönerna och Sveriges första strejk var ett faktum. Många uppfinningar gjordes under den här tiden. I telefonen låg framtiden vilket Lars Magnus Eriksson förstod. Filmen berättar om honom och hans företag, vilket så småningom blev världsledande. I slutet av 1860-talet drabbades Sverige av svår missväxt och utvandringen till Amerika fick en av sina toppar. En av utvandrarerna var Hag Erik Olsson från Dalarna. Genom hans dagbok får vi veta hur resan avlöpte och hur hans liv kom att gestalta sig i Wisconsin.

uKc.3/VK

Sveriges medeltid : från riksråd till nordisk union 1319-1397 D. 2.

VHS, 14 min.

Åk 4-6

1995.

Du får möta 1300-talets Sverige. Ett riksråd har etablerats för att hjälpa Kung Magnus Eriksson att bestämma i landet, men när en så svår farsot som digerdöden kommer till Sverige blir det svårt att styra landet. I pestens spår seglar den Danske Kungen Waldemar Atterdag till Gotland för att besegra den Gotländska bondehären

slottet. Men Kristina vill inte gifta sig. Hon abdikerar och överlämnar kronan till kusin Karl Gustav under vars regeringstid bl.a. Skåne och Blekinge blir svenskt. Se och hör vår kapten berätta om dessa händelser men också om den tidens nymodigheter. Möt också adelsdamen Cecilia Kruse, som gärna berättar om en fest kunde gå till liksom representanter från de andra ständerna.

uKc.4/VK

Scoop - En exklusiv intervju med Karl XII

VHS, 18 min.

Åk 4-6 ; Hs,
Gy

2002.

Följ med på en intervju med Karl XII där han berättar om sitt liv, de många slagen och hur han skaffade sig internationell ryktbarhet. Dramatiserad intervju och blickar på historien.

uKc/VK

Sveriges historia [1]. Program 1-4.

VHS, 57 min.

Utbildningsradion, 1999.

Innehåll: 1. Stenåldern - Under våra fötter ; 2. Bronsåldern - Hällens gåta ; 3. Järnåldern - Birka - staden i havet ; 4. Medeltiden - Mellan himmel och helvete

uKc.3/VK

Sveriges medeltid : kampen om konungakronan 1050-1319 D. 1.

VHS, 19 min.

Åk 4-6

1995.

Följ Gustav Wasas spännande berättelse för sonen Erik, om Sveriges äldre medeltid. En tid då landet förändras från småkungariken till en allt starkare centralmakt. Se hur kyrkor, präster och skatter blir ett viktigt inslag för befolkningen och hur nya gemensamma lagar införs för att få lag och ordning i landet. Städer

och brandskatta Visbys rika borgare. En munk i örtaträdgården berättar om nyttiga växter. Filmen visar också en av 1300-talets ljuspunkter, den Heliga Birgitta. Vi får möta henne och hennes arbete med att bygga upp Vadstena kloster. Samtidigt som Birgitta blir helgonförklarad skapas Kalmarunionen av den Danska Drottningen Margaretha.

uKc.3/VK

Sveriges medeltid : "unionstiden" 1397-1523 D. 3.

VHS, 14 min. Åk 4-6
1995.

Sveriges befolkning är inte nöjda med hur unionskungen Erik av Pommern och hans utländska fogdar sköter Sverige. Det blir uppror! En av de som går i spetsen för upproret är Engelbrekt Engelbrektsson och bergsmän från Dalarna. En lång tid av stridigheter följer nu mellan Sverige och Danmark. Som en hämnd för Engelbrektsupproret seglar Kristian I och hans danska legoknektar till Sverige. Ett fruktansvärt slag utkämpas på Brunkebergsåsen. Samtidigt som svenskar och danskar bråkar, får du vandra in i 1500-talets Stockholm. Möt hantverkare i sina verkstäder och annat löst folk på Stockholms gator och torg. Danskarna kommer tillbaka! Kristian II krossar Sten Sture och den svenska bondehären och tar tillbaks titeln som unionskung. Sedan halshugger han biskopar, adelsmän och borgare på Stortorget i Stockholm. Du får sedan följa hur den unge Gustav Wasa fortsätter kampen mot dansken, för att sedan väljas till Sveriges kung.

uKc/VK

Ramp om historia : Palme

DVD, VHS, 30 min. Hs, Gy

UR, 2006.

I sitt jultal 1972 jämför Sveriges statsminister Olof Palme USA:s bombningar av Hanoi med några av de värsta illdåden i historien. Uttalandet leder till en politisk kris. Vilka var platserna han nämnde, och vad hade hänt där?

som Visby och Stockholm växer upp och blir blomstrande handelsplatser. Förflytta dig rakt in i en medeltida marknad och möt folk från när och fjärran. Filmen behandlar vidare adeln och riddarväsendets uppkomst med scener från rafflande tornérspele. Kampen om konungakronan avslutas med "Håtunaleken" och det tragiska "Nyköpings gästabud".

Ncbf/VK

Visby brandskattning

VHS, 44 min. Åk 4-6 ; Hs
1995
(Hermans historia)

Kc.5/VC

Folkhemmets baksida

DVD Hs

2005.

Innehåll: **1. Folkhemmets baksida.** Samtidigt som de flesta svenskar fick bättre levnadsstandard mellan 1930- och 1970-talet placerades de icke-önskvärda på institutioner, där de utsattes för elchocker, steriliseringar och lobotomi. Benny Karlsson tillhör resandefolket och blev som barn omhändertagen för att hans far ansågs alltför bohemisk. Lisbet Östman bodde över 20 år på mentalsjukhus. Där blev hon övertalad att genomgå en lobotomioperation där nervbanor kapades i hennes hjärna. Mannen som uppfann lobotomin belönades med nobelpris, men de som opererades har fortfarande inte fått någon ersättning från staten. 28 min. **2. Den nya människan - excerpter.** Långfilmen den nya människan utspelas 1951 och berättar om hur 17-åriga Gertrud placeras på ett arbetshem där hon pressas att gå med på att sterilisera sig. Genom åtta klipp ur filmen finns det möjlighet att ta del av några av filmens nyckelscener. **3. 39 dagar - inspelnigen av Den nya**

människan. En dokumentärfilm om tillkomsten av Den nya människan som spelades in i Dalarna våren 2006. Dokumentärfilmen skildrar filmteamets arbete med långfilmen och ger en bild av de verkliga händelser som långfilmen bygger på. 82 min. **4. Getruds brev.** 1938 splittras en familj då sex av tio syskon placeras på skolhem och arbetshem i olika delar av landet. Denna familjetragedi beskrivs genom uppläsningar av elva autentiska brev som också utgör bakgrunden till långfilmen Den nya människan. 17 min. **5. Gråter och stör de andra.** En kort dokumentärfilm där Johanna Bernhardson utifrån gamla familjefoton och sjukjournaler berättar historien om sin farmors storsyster, Linnea Carlsson, som i ungdomen blev psykiskt sjuk och togs in på sinnessjukhus där hon lobotomerades. 11 min. **6. Väg ur en kris.** En propagandafilm från 1948 som blandar spelfilm och reportagefilm för att åskådliggöra statens bostadspolitik där fattigdom och vantrivsel ska byggas bort. Filmen utgör ett tidsdokument som berättar om det svenska välfärdsbygget. 19 min.